

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla, soudce Mgr. Lukáše Pišvejce a soudce Mgr. Aleše Smetanky ve věci

žalobce: **C. V. T.**
zastoupený Mgr. Marek Čechovský, advokát,
sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí,**
sídlem Loretánské náměstí 101/5, 118 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2020, č. j. 127900-3/2020-OPL

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2020, č. j. 127900-3/2020-OPL se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen uhradit žalobci náklady řízení ve výši 15 342 Kč ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupce žalobce Mgr. Marka Čechovského, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci a napadené rozhodnutí

1. Žalobce se žalobou ze dne 7. 1. 2021, doručenou Krajskému soudu v Plzni (dále jen

„soud“) téhož dne, domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2020, č. j. 127900-3/2020-OPL (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), jímž bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zamítnuto odvolání žalobce proti usnesení Velvyslanectví České republiky v Hanoji (dále jen „*zastupitelský úřad*“ nebo „*prvostupňový orgán*“) ze dne 16. 7. 2020, č. j. 1692-6/2020-HANOKO (dále jen „*prvostupňové rozhodnutí*“), a toto rozhodnutí prvostupňového orgánu bylo potvrzeno. Prvostupňovým rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobce o upuštění od osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon o pobytu cizinců*“) a současně bylo řízení o této žádosti zastaveno.

2. Ze správního spisu soud zjistil průběh správního řízení, který pro účely svého posouzení předmětné věci lze v podstatných momentech zrekapitulovat následovně.
3. Žalobce společně se svou žádostí ze dne 29. 5. 2020 o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny dle § 42a zákona o pobytu cizinců požádal podáním ze dne 1. 6. 2020 o upuštění od osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Svou žádost o upuštění od osobního podání žádosti žalobce odůvodnil tím, že (i) na území České republiky sdílí společnou domácnost s manželkou a dvěma syny (narozenými dne 7. 2. 1999 a dne 3. 8. 2002), kteří disponují povolením k trvalému pobytu, dále že (ii) na území země původu by byl vystaven hrozbě trestního stíhání s následným možným odsouzením a uložením trestu smrti, když Vietnamské trestní orgány spojují žalobce s drogovou trestní kauzou, ve které byly uloženy i tresty smrti, které byly minimálně ve dvou případech již vykonány, a že na žalobce byl v souvislosti s touto kauzou vydán zatykač (žalobce zdůraznil, že se tvrzené trestné činnosti nedopustil, ovšem s ohledem na justiční poměry v zemi jeho původu nevěří v úspěšnost své případné obhajoby), že (iii) prodělal mrtvici a od té doby má kognitivní i pohybové problémy, jakož i další zdravotní problémy, tudíž cesta do Vietnamu by znamenala ohrožení žalobcova zdraví, a že (iv) vycestování by pro žalobce znamenalo zdravotní riziko i s ohledem na tehdy aktuální pandemickou situaci. Žalobce též v závěru požádal pro případ, že by podle správního orgánu jeho žádost trpěla jakoukoli vadou, aby jej správní orgán kontaktoval s tím, že žalobce veškeré případné nesrovnalosti obratem vyjasní a případné požadované dokumenty doloží. Žalobce v souvislosti se svou žádostí doložil zejména své rodinné poměry a dále část odůvodnění rozsudku trestního soudu ze země původu žalobce, kde je zmíněno žalobcovo jméno, včetně úředního překladu, a dodatečně k výzvě prvostupňového orgánu doplnil i zatýkací příkaz na žalobce ze dne 24. 9. 2005, včetně úředního překladu.
4. Prvostupňový orgán ohledně žalobcovy žádosti dospěl k závěru, že žalobce nedoložil důvody dostatečně vážné a průkazné k upuštění od povinnosti osobního podání, a proto žádosti o upuštění nevyhověl. V důsledku zamítnutí žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání pak prvostupňový orgán zastavil řízení o žalobcově (meritorní) žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu.
5. Žalobce napadl prvostupňové rozhodnutí podáním ze dne 23. 7. 2020 označeným jako rozklad, které následně podáním ze dne 17. 8. 2020 doplnil. Ve svém doplňujícím podání žalobce doložil lékařské zprávy týkající se zdravotního stavu žalobce. Žalovaný, který předmětné podání posoudil podle jeho obsahu jako odvolání, rozhodl napadeným rozhodnutím tak, že odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

6. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný nejprve zrekapituloval průběh řízení před prvostupňovým orgánem a obsah žalobcovy odvolání. Posléze se vyjádřil k jednotlivým odvolacím námitkám a důvodům, pro které žalobce žádal o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o pobytové oprávnění, přičemž se ztotožnil s prvostupňovým orgánem, že žádný z žalobcem uvedených důvodů není dostatečným důvodem pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalovaný současně konstatoval, že se prvostupňový orgán s žalobcem uvedenými důvody dostatečně vypořádal a řádně zdůvodnil, co jej vedlo k vydání prvostupňového rozhodnutí zamítající žalobcovu žádost.

II.

Žaloba a její doplnění

7. Žalobce v úvodu předmětné žaloby poukázal na to, že se nemůže ztotožnit se závěry žalovaného, které *de facto* jen bez dalšího aprobejví právní názor zastupitelského úřadu, a že je nadále přesvědčen o naplnění neurčitého právního pojmu odůvodněný případ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
8. Žalobce nerozporoval, že osobní podání žádosti je zákonem preferovaný způsob podání žádosti, ovšem poukázal na to, že tato skutečnost není relevantní, neboť možnost upuštění od povinnosti osobního podání žádosti je stejným zákonem zakotvena jako alternativa k osobnímu podání a existence tohoto primárního postupu není důvodem pro neaplikování alternativy, kterou sám zákonodárce v zákoně – právě pro případy, jako je ten žalobce – upravil.
9. I kdyby žalobce mohl vycestovat do země původu, toto odcestování by představovalo odloučení žalobce od jeho rodiny na signifikantní dobu, a toto odloučení již samo o sobě naplňuje v případě žalobce neurčitý právní pojem odůvodněný případ – a to právě s ohledem zásah do práva na rodinný život. Žalobce žije na území České republiky ve společné domácnosti se svojí manželkou, P. T. T., nar. X., která pobývá na území České republiky na základě povolení k trvalému pobytu, a jejich společnými dětmi, T. C. M., nar. X. a T. C. A., nar. X., kteří také disponují povolením k trvalému pobytu. V podstatě celá rodina účastníka řízení je zde plně integrována a pobývá zde dlouhou dobu a na základě nejvyššího pobytového statusu. V zemi původu nebyl žalobce již od roku 2004, nemá tam téměř žádné vazby, a tyto pak každým rokem ještě více slábnou. Právě území České republiky se stalo pro rodinu žalobce jediným reálným domovem. Ekonomicky pak rodinu zajišťuje především manželka žalobce. Skutečnost, že pobytový status a ekonomické zajištění rodiny je nezávislý na žalobci a že jeho děti jsou zletilé, sama o sobě nemůže být důvodem pro ignorování této argumentace. A právě vůči rodinným příslušníkům žalobce je nutné akcentovat jejich právo na rodinný život zakotvené mj. ve Směrnici Rady 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice o právu na sloučení rodiny“). Žalobce v dané souvislosti odkázal na ustálenou judikaturu týkající se posuzování žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu s tím, že ač se v nyní projednávaném případě jedná prozatím toliko o posouzení žádosti o upuštění od osobního podání žádosti, mají závěry zastupitelského úřadu a žalovaného bezprostřední dopad na posouzení jeho žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny, neboť se rozhodovalo o tom, zda jeho žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny bude vůbec meritorně posouzena. Tudíž je třeba se zaměřit na reálné dopady tohoto rozhodnutí. V případě nepřipuštění aplikace výjimky z formy podání žádosti je automaticky zastaveno také řízení o samotné

žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny a důsledkem je povinnost vycestování žalobce na předem neurčitou, zásadně dlouhou dobu, která má v případě žalobce potenciálně existenciální dopady, tudíž odloučení od jeho rodiny představuje zásadní zásah do práva jeho rodinných příslušníků na sloučení rodiny.

10. Stejně tak se měl správní orgán zabývat skutečností, zda je odcestování žalobce a jeho pobyt po dobu vyřízení žádosti v zemi původu reálně možný, a to i s ohledem na jeho vazby na území země původu, v případě žalobce je nutné zohlednit (i pokud odhlédneme od jeho hrozby trestního stíhání v zemi původu), že více než 16 let v zemi původu nebyl, nemá tam žádné signifikantní vazby, jeho zdravotní stav mu brání samostatně vycestovat a reálně zde po dobu vyřizování žádosti o povolení k pobytu samostatně fungovat, nemá tam nikoho, kdo by se o něj mohl reálně postarat. K uvedenému ještě žalobce doplnil, že se skutečně bude jednat o signifikantní dobu odloučení, což má vyplývat z aktuální situace i fungování zastupitelského úřadu, stejně jako fungování Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky. V době podání žaloby nebylo reálně se do Vietnamu vůbec dostat. Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky má na meritorní posouzení žádosti lhůtu 270 dnů (srov. § 169t odst. 6 písm. bod 6 zákona o pobytu cizinců), s ohledem na chronickou nečinnost tohoto odboru je však velmi pravděpodobné, že se bude jednat o dobu daleko delší, jak vyplývá z mnohaletých zkušeností právního zástupce žalobce.
11. Žalobce dále polemizoval s argumentací žalované, že materiálně by měl žalobce svoji situaci řešit prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany. Podle žalobce takový návrh není sám o sobě nereálný, avšak stejně jako v případě preferovaného způsobu pro podání žádosti je pro posouzení žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti značně bezpředmětný. Podle názoru žalobce nemůže být možnost alternativního řešení bez dalšího argumentem pro odmítnutí aplikace jiného – zákonem umožněného a předepsaného – postupu. Žalobce opětovně zdůraznil, že žádost o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti je zakotvena v zákoně a že tento institut je uznáván v praxi zastupitelského úřadu, žalovaného i správních soudů. Potenciální možnost zvolení jiného procesního postupu nemůže být bez dalšího důvodem pro zamítnutí jiného procesního postupu dle volby samotného cizince, který tento sám s ohledem na širší okolnosti svého případu zvolil jako vhodnější pro aktuální situaci.
12. Žalobce dále trval na tom, že naplnění neurčitého právního pojmu odůvodněný případ je nutné spatřovat i v jeho zdravotním stavu, když z doložených dokumentů bylo zřejmé, že jeho zdravotní stav je vážný a je závislý na péči svých nejbližších, především své manželky, a to nejen materiálně (není schopen samostatné výdělečné činnosti), ale především čím dál více i na faktické péči. Zdravotní stav žalobce se progresivně zhoršuje, není schopen samostatného života, postarat se sám o sebe. Žalobce prodělal mrtvici a od té doby má kognitivní i pohybové problémy, problémy s pamětí a dále také chronické problémy s krevním tlakem, kvůli kterým byl opakovaně hospitalizován. Podle žalobce uvedené bylo prokázáno doloženými lékařskými zprávami (žalobce odkázal na zprávu z FN Motol ze dne 17. 6. 2020). Nutnost vycestovat z území České republiky představuje zásadní riziko ohrožení života a zdraví žalobce. Podle žalobce nelze požadovat, aby některý z rodinných příslušníků pobývajících na území České republiky vycestoval s ním, neboť tyto osoby disponují povolením k trvalému pobytu a s tím spojené právo toto oprávnění využívat, resp. nebyť nuceni se jej vzdát.
13. Dále žalobce poukázal na to, že neurčitý právní pojem odůvodněný případ je v jeho

případě naplňován též reálnou obavou z nelidského zacházení a trestu smrti v zemi původu. Žalobce zdůraznil, že nemá v úmyslu vyhýbat se trestnímu stíhání a nevyužívá institut upuštění od osobního podání za tímto účelem. Má ale samozřejmě úmysl vyvarovat se porušení svých základních lidských práv, ke kterým patří mj. právo na spravedlivý proces, právo na vyloučení nelidského zacházení a mučení, a především pak právo na život, resp. právo na vyloučení trestu smrti. K dodržování těchto základních práv se pak zavázala též Česká republika, a to jak na vnitrostátní, tak na mezinárodní úrovni. S ohledem na skutečnost, že do dnešního dne Vietnamská socialistická republika stále uděluje a vykonává tresty smrti, bylo by v zásadním rozporu se základními lidskými právy, k jejichž ochraně a dodržování se Česká republika zavázala, vystavit žalobce, byť jen riziku ohrožení jeho práva na život (srov. čl. 6 odst. 1, 2, 3 Listiny o ochraně lidských práv a základních svobod, případně Protokol č. 6 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a jeho čl. 1). Tyto lidskoprávní závazky jsou pak samozřejmě nadřazené závazky vyplývající ze Smlouvy o právní pomoci mezi ČSSR a VSR, na kterou žalovaný odkazoval. Byť ještě neprobíhá extradiční řízení, správní orgány obou stupňů svým postupem nutí žalobce setrvat v pobytovém vakuu (aktuálně spočívajícím ve vedení řízení o správním vyhoštění, které s ohledem na rodinné vazby nemůže být žalobci uděleno, resp. o povinnosti opustit území a žalobci jsou opakovaně vydávány potvrzení o vedení tohoto řízení a je tímto způsobem „strpěn“ na území), neboť tento nemá možnost, aby svůj pobytový status legalizoval jiným způsobem, než uvolněním formy podání žádosti o pobytový status, pro který jinak veškeré podmínky splňuje, a zvolený postup v režimu zákona o pobytu cizinců negují upřednostněním postupu v režimu zákona o azylu. Žalobce z procesní opatrnosti opětovně zdůraznil, že se tvrzené trestné činnosti nedopustil. Avšak s ohledem na justiční poměry (především objektivní nedodržování základního práva na spravedlivý proces, které je dlouhodobě a soustavně popisováno mezinárodními lidskoprávními organizacemi) v zemi původu nevěří v úspěšnost své případné obhajoby a je přesvědčen o bezprostředním riziku ohrožení svého života, která je samozřejmě dále utvrzována dostupnými (a doloženými) informacemi o osudu ostatních stíhaných osob v této kauze. Vietnamské trestní orgány žalobce spojují s drogovou trestní kauzou, ve které byly již vydány odsuzující rozsudky (viz např. str. 7 rozsudku), ve kterých byl uložen trest smrti a minimálně ve dvou případech byl tento trest i již vykonán. Na žalobce byl pak v souvislosti s touto kauzou vydán zatykač. Žalobce trval na tom, že se nejedná o plané obavy, ale naopak naprosto bezprostřední a reálné nebezpečí v případě, že by se navrátil do země původu.

14. Žalobce ve své žalobě dále argumentoval tím, že je nutné vzít v potaz smysl a účel požadovaného vycestování. Žalobce žádá toliko o uvolnění požadavku formy podání žádosti, přičemž požadavek osobního podání na zastupitelském úřadu je především důsledkem zájmu osobního kontaktu s žadateli, kteří nejsou přítomni na území a se kterými nemůže jednat správní orgán, který je příslušný k posouzení žádosti o pobytové oprávnění (Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky) přímo. Zastupitelský úřad má funkci toliko administrativní. Pokud však žalobce i celá jeho rodina pobývají na území České republiky, žalobce má špatný zdravotní stav, a navíc je zde reálné riziko porušení dalších základních lidských práv v případě vycestování žalobce (právo na spravedlivý proces, zákaz mučení a jiného nelidského zacházení a zákaz trestu smrti), požadavek jeho cesty na zastupitelský úřad pozbývá svého smyslu – resp. požadavek takového vycestování nemůže převážit výše zmíněné hodnoty a okolnosti. Ministerstvu vnitra nic nebrání předvolat žalobce k ústnímu jednání či výslechu zde na území. Jediné rozhodnutí na poli pobytu cizinců, které dle zákona náleží zastupitelskému úřadu, je

právě povolení nebo zamítnutí žádosti o prominutí povinnosti osobního podání žádosti, což stejně hodnotí na základě písemností. Podle žalobce není zřejmé, v čem převažuje zájem na osobním podání žádosti, resp. v čem je tento postup nezbytný v demokratické společnosti a nutný z jednoho z taxativně uvedených důvodů v čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, tedy z jakého důvodu je vycestování žalobce do země původu, tzn. přes půl světa, natolik zásadní a důležité, že ospravedlní jeho odloučení od rodiny na předem neurčitelnou dobu, zásah do práva žalobce i jeho rodinných příslušníků na rodinný život, ohrožení jeho zdravotního stavu a reálné riziko porušení výše jmenovaných základních lidských práv.

15. Žalobce v dané souvislosti poukázal na judikaturu správních soudů, podle které správní vyhoštění nepředstavuje sankci za nelegální pobyt cizince, v čemž spatřoval paralelu se svým případem, když správní orgány by neměly žalobce sankcionovat za jeho nelegální pobyt tím, že mu neudělily výjimku z osobního podání žádosti. Žalobce s odkazem na podstatu ochrany ústavně zaručených práv namítal, že správní orgány obou stupňů širší okolnosti případu žalobce ignorovaly a omezily se na snahu potrestat jeho nelegální pobyt na území bez řádného zhodnocení do dopadu takového rozhodnutí do jeho práva a práv jeho rodinných příslušníků. V dané souvislosti žalobce citoval z judikatury Ústavního soudu ČR.
16. Žalobce nesouhlasil s tvrzením žalovaného, že existují letecké spoje do Vietnamu a nic nebrání žalobci prostřednictvím komerčních letů vycestovat. Byť se na internetu dalo sehnat hned několik leteckých spojů, tyto spoje nebylo možné využít. U některých byli zájemci informováni ještě před zaplacením letenky, u některých byli obratem kontaktováni leteckou společností a byl jim vystaven voucher ve výši zaplacené letenky, neboť do Vietnamu nebylo v dané době možné přicestovat. Na území Vietnamu byly vpouštěny jen repatriční lety, které ani v době podání žaloby nebyly vypravovány, jejich cena začínala na 2.500 – 3.000 EUR a po příletu měl cestující povinnost nastoupit do povinné karantény ve vojenském zařízení, kde musel hradit za každý ze 14 povinných dnů částku 2.100.000 vietnamských dongů. Nebylo zřejmé, kdy dojde ke změně těchto opatření, nebo kdy vůbec budou nějaké lety do Vietnamu vypravovány. I v případě, že by pak byly repatriční lety opětovně naplánovány, jedná se o extrémně nákladnou cestu, která by velice výrazně, ba fatálně zatížila rodinný rozpočet rodiny žalobce. Žalobce uvedené doložil anonymizovaným potvrzením cestovní kanceláře zajišťující cesty do Vietnamu pro krajany. Podle názoru žalobce argumentace žalovaného založená na nepravdivých informacích má za následek nepřezkoumatelnost napadaného rozhodnutí pro nedostatek důvodu. Žalobce uzavřel, že pandemická situace objektivně znemožňovala žalobci vycestovat a iniciovat osobní podání žádosti v zemi původu, což samo o sobě naplnilo neurčitý právní pojem odůvodněný případ.
17. Žalobce závěrem navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, a dále aby soud žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení.
18. Žalobce dále podáním ze dne 30. 9. 2021 doplnil svou argumentaci o poukaz na lékařskou zprávu ze dne 16. 7. 2021 o vyšetření žalobce v ordinaci praktického lékaře ve FN Motol, kterou soudu doložil, přičemž uvedl, že se nejedná o změnu zdravotního stavu žalobce po podání žaloby, ale o lékařskou zprávu hodnotící jeho dlouhodobý zdravotní stav více laickým způsobem, která byla lékaři vydána pro potřeby správních řízení žalobce, neboť správní orgány odborné zhodnocení zdravotního stavu žalobce znevažovaly z důvodu neporozumění jeho vážnosti.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

19. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 22. 2. 2021 úvodem zrekapituloval průběh řízení a poté uvedl, že s argumentací žalobce nesouhlasí a že žaloba je nedůvodná, a to z dále popsanych důvodů.
20. Nejprve žalovaný konstatoval, že osobní podání žádosti je zákonem preferovaný způsob podání žádosti, přičemž upuštění od této povinnosti je pouze ve výjimečných případech, kdy zejména ve světle soudní praxe by trvání na osobním podání žádosti bylo zbytečně tvrdé a nerozumné. Pokud žalobce spatřuje jako důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti skutečnost, že by byl odloučen od své manželky a svých dvou zletilých dětí, přičemž žadatel tuto rodinu ani finančně nezabezpečuje, tak podle žalovaného takový výklad je zcela zjevně nesprávný, neboť by muselo být upuštěno v téměř každém případě, což zcela zjevně odporuje smyslu a účelu tohoto institutu. K námitce, že by žalobce musel opustit území z důvodu vycestování za účelem osobního podání žádosti na „signifikanční“, „předem neurčitou, zásadně dlouhou“ dobu, žalovaný citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018 – 35, v němž byl podle žalovaného řešen podobný případ. V této souvislosti žalovaný připomněl, že povinnost osobního podání žádosti a případné zamítnutí žádosti o upuštění od této povinnosti logicky nemůže představovat větší zásah do soukromého a rodinného života než rozhodnutí o povinnosti opustit území. Nadto, pobývá-li žalobce na území nelegálně, tak s opuštěním území musel počítat, neboť k pobytu na území nemá potřebné oprávnění. Podle názoru žalovaného je takový závěr zcela v souladu s požadavky kladenými zákonem a soudní praxí, jako např. rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018 – 50.
21. Žalovaný dále uvedl, že pokud žalobce spekuluje o délce řízení o žádosti před Ministerstvem vnitra s odkazem na zkušenosti jeho právního zástupce, tak jde o ničím nepodložené tvrzení, které není pro případ žalobce relevantní. Žalovaný na tomto místě citoval z již uvedeného rozsudku ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018-50 a k tomu uvedl, že při posuzování tvrzeného zásahu do soukromého a rodinného života, jakožto důvodu, pro který by mělo být upuštěno od povinnosti osobního podání žádosti, prvostupňový orgán ani žalovaný nevystoupili ze zákonných limitů správního uvážení.
22. Žalovaný v této části své argumentace uzavřel, že pro upuštění od povinnosti osobního podání z důvodu nepřiměřeného zásahu do žalobcova soukromého a rodinného života není dán důvod, a to jak ve světle zákona o pobytu cizinců, tak ve světle judikatury českých soudů, tak rovněž ve světle mezinárodněprávních závazků ČR, zejména čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nelze tedy hovořit o nezákonnosti či nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.
23. Dále se žalovaný vyjádřil k námitce žalobce, že od povinnosti osobního podání žádosti mělo být upuštěno ze zdravotních důvodů. K tomu žalovaný předeslal, že žalobce svá tvrzení týkající se svého zdravotního stavu doložil až společně s odvoláním, přestože veškeré dokumenty byly datovány před vydáním prvostupňového rozhodnutí. Prvostupňový orgán tedy logicky nemohl jeho zdravotní důvody zohlednit. Žalovaný pak s ohledem na § 82 odst. 4 správního řádu k těmto nově doloženým skutečnostem, které mohly být uplatněny žalobcem již dříve v řízení, nepřihlédl. Nicméně žalovaný ohledně nových důkazů žalobce stran jeho zdravotního stavu konstatoval, že z doložené dokumentace vyplývá, že žalobce byl hospitalizován v letech 2007, 2009 a 2012, a to v souvislosti s

proděláním cévní mozkové příhody, vysokého tlaku a epileptického záchvatu. Z nejnovější zdravotní zprávy, kterou je záznam ambulantního vyšetření ze dne 17. 6. 2020, vyplývá, že žalobce trpí následky cévní mozkové příhody z roku 2007, vysokým krevním tlakem a dalšími zdravotními problémy. Podle žalovaného však z této zdravotní zprávy nevyplývá, že by zdravotní stav žalobce představoval takovou překážku, pro kterou by bylo vycestování do země původu anebo podání žádosti osobně bylo velmi ztíženo nebo bylo nemožné. Žalobce byl naposledy hospitalizován v roce 2012 a od té doby již hospitalizován nebyl. Podle žalovaného nemožnost být samostatně výdělečně činný neznamena, že žalobce není schopen podat žádost osobně či není schopen vycestovat za účelem jejího osobního podání. Nadto, žalovaný rovněž nesouhlasil s námitkou žalobce, že není možné, aby s ním vycestovala manželka, případně jedno z jeho zletilých dětí, z důvodu ztráty povolení k trvalému pobytu. S odkazem na požadovanou lhůtu 12 měsíců dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, což je lhůta kratší než lhůta pro vyřízení žádosti, která činí 270 dní podle § 169t odst. 6 písm. a) bod. 6 zákona o pobytu cizinců, žalovaný označil tuto argumentaci žalobce za ryze účelovou. Z těchto důvodů není podle názoru žalovaného dán důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání z důvodu žalobcova zdravotního stavu a správní orgány nevybočily ze zákonných mantinelů správního uvážení.

24. K námitce žalobce, že od povinnosti osobního podání žádosti mělo být upuštěno z důvodu obavy z nelidského zacházení a udělení a výkonu trestu smrti v zemi původu, žalovaný nejprve poukázal na to, že upuštění od povinnosti osobního podání žádosti v žádném případě nemůže sloužit jako nástroj, který by umožnil žadateli o pobytové oprávnění vyhnout se trestnímu stíhání v zemi původu. Přestože žalobce opakovaně tvrdil, že jeho účelem je vyhnout se případnému porušení jeho lidských práv, tak žalovaný zopakoval, že není smyslem a účelem institutu upuštění od povinnosti osobního podání žádosti nahradit udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Posouzení důvodnosti obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště, je předmětem řízení o udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Z toho lze jednoznačně dovodit, že nebylo vůlí zákonodárce institutem upuštění od povinnosti osobního podání žádosti nahradit faktické účinky takového řízení o udělení mezinárodní ochrany. Není-li mezinárodní ochrana jejímu žadateli udělena, tak by upuštěním od povinnosti osobního podání žádosti byl fakticky nahrazen závěr jiného správního orgánu se stejným účinkem, což je nepřipustný výklad zákona umožňující jeho obcházení.
25. K žalobcově argumentaci poukazující na smysl a účel institutu upuštění od povinnosti osobního podání žádosti žalovaný opětovně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018 – 50, který žalovaný interpretoval tak, že předmětem řízení je pouze posouzení splnění podmínek stanovených § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, přičemž polemiky o smyslu a účelu zákona jsou pro posouzení věci irelevantní. Nad rámec uvedeného žalovaný konstatoval, že důvody takového postupu uvedl v části III. odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaný poté odmítl, že by žalobcově žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání nebylo vyhověno za trest, když takováto konstrukce se nikde v napadeném rozhodnutí nenachází. Dále žalovaný označil za účelové námitky žalobce, že postup správních orgánů představuje

svévůli či libovůli a že žalovaný ignoroval širší okolnosti případu žalobce, když podle žalovaného tomu bylo naopak, neboť žalovaný pečlivě posoudil situaci žalobce i jeho rodiny, posoudil věcně přiměřenost zamítnutí žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti a poskytl důvody, které jej k takovému zamítavému výroku rozhodnutí o odvolání vedly.

26. Konečně k námitce žalobce, že omezení leteckého spojení mezi Vietnamem a ČR by mělo být důvodem pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, žalovaný uvedl, že je mu známo, že na území Vietnamu jsou a byly v průběhu pandemie vypravovány repatriační lety. Žalobce na území ČR pobývá dlouhodobě nelegálně a měl možnost uspořádat si své pobytové oprávnění v době, kdy letecké spojení mezi ČR a Vietnamem nebylo z důvodu pandemie onemocnění COVID-19 omezeno. V případě žalobce proto nepředstavuje dočasný výpadek leteckého spojení takovou překážku, pro kterou by bylo namíste upustit od povinnosti osobního podání žádosti. Nadto, žalobce ani netvrdil, že by se pokusil vycestovat na území Vietnamu prostřednictvím repatriačních či komerčních letů, ani takový pokus nedoložil. Posléze žalovaný vyjmenoval některé z celkem 260 repatriačních letů z 59 zemí světa a poukázal na to, že cena letenky se pohybuje přibližně kolem částky 1 600 EUR a cena za pobyt v centralizovaných karanténách se pohybuje přibližně kolem částky 120 000 VND za den (tj. přibližně 111 Kč/den). Žalovaný rovněž namítl, že žalobce nemožnost leteckého spojení v žádosti vůbec nezmínil, když tak učinil až v odvolání s tím, že blíže ji rozvedl teprve v žalobě.
27. Úplným závěrem žalovaný uvedl, že je přesvědčen, že napadené rozhodnutí obsahuje řádné odůvodnění a jeho postup nevybočil ze zákonných mezí, a proto navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV.

Průběh řízení

28. Soud ověřil, že žaloba byla u soudu podána včas, a to dne 7. 1. 2021 (napadené rozhodnutí bylo zástupci žalobce doručeno dne 8. 12. 2020), osobou k tomu oprávněnou (žalobce je adresátem napadeného rozhodnutí), proti žalovanému, který je pasivně legitimován (jako odvolací orgán, který vydal napadené rozhodnutí), po vyčerpání řádných opravných prostředků (proti napadenému rozhodnutí nebylo odvolání přípustné) a obsahovala všechny požadované formální náležitosti. Soud proto mohl přistoupit k věcnému přezkoumání žaloby.
29. Vzhledem k tomu, že žalobce vyjádřil nesouhlas s rozhodnutím o věci samé bez jednání, soud konal dne 5. 10. 2021 jednání. Účastníci při jednání setrvali na svých procesních stanoviscích a na své dosavadní právní argumentaci, kterou v podstatných bodech shrnuli a v podrobnostech odkázali na svá písemná podání.
30. Soud při jednání jednak konstatoval obsah prvostupňového a napadeného rozhodnutí a dále provedl k důkazu žalobcem navržené (i) potvrzení ze dne 4. 1. 2021 vystavené od East Sea Travel & Air Service Group a (ii) zprávu o vyšetření žalobce v ordinaci praktického lékaře ve Fakultní nemocnici Motol ze dne 16. 7. 2021. Kromě žalobcova návrhu na provedení listin, které již byly součástí správního spisu (obsahem správního spisu soud v zásadě důkaz neprovádí), účastníci netrvali na provedení dalších důkazů, resp. žádný z účastníků další nové důkazní návrhy neučinil, tudíž soud při jednání další dokazování neprováděl.

V.

Posouzení věci soudem

31. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. soud vycházel při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (srov. § 76 s. ř. s.).
32. Po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
33. V projednávané věci byla podstatou sporu otázka, zda správní orgány pochybily, pokud neshledaly žalobcem uplatněné a doložené důvody dostatečnými pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
34. Soud při posouzení věci vyšel v první řadě z následující právní úpravy.
35. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců *žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.*
36. Podle § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců mimo jiné platí, že *osobním podáním žádosti se rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobě přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon.*
37. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců *zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví. Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh žádostí o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.*
38. K institutu upuštění od povinnosti osobního podání žádosti ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců existuje poměrně bohatá judikatura, přičemž soud ve svém posouzení v nyní projednávané věci vyšel zejména z dále uvedených judikатурních závěrů.
39. Základním východiskem je závěr vyslovený v rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 – 52), že *zakotvení povinnosti osobního podání žádosti o povolení k taxativně vymezeným pobytům není nesouladné s ústavně zaručeným právem domáhat se stanoveným postupem svého práva u správních orgánů (čl. 36 odst. 1 Listiny); zejména pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti, není důvodu o ústavní konformitě povinnosti*

osobního podání žádosti o některá povolení k pobytům či o některá víza jakkoli pochybovat.

40. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 – 22, ustanovení § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců „v sobě zahrnuje nejen správní uvážení, ale kombinuje je s neurčitým právním pojmem „odůvodněný případ“. Tento pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Správnímu orgánu je poskytován prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitého právního pojmu, či nikoliv. Míra „uvážení“ správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Naplnění obsahu neurčitého právního pojmu s sebou nese povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá. Kombinace správního uvážení s neurčitým právním pojmem tedy zpravidla omezuje diskreční pravomoc správního orgánu. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2011, č. j. 5 As 47/2011 - 77).“ V citovaném rozsudku též Nejvyšší správní soud poukázal na závěry Ústavního soudu ČR vyslovené v nálezu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 31/08, podle kterých: „Správní uvážení však nesmí vést k nepodloženým rozhodnutím a nesmí vést k libovůli orgánů, které rozhodují ve správním řízení. Správní uvážení probíhá vždy v mezích stanovených ústavním pořádkem, příslušnou právní normou či podle základních zásad právních, jimiž je ovládáno rozhodování správních orgánů“. Konečně pak i Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí dovodil, že „Institut „upuštění od osobního podání žádosti“ je třeba chápat jako regulativ, který správnímu orgánu poskytl zákonodárce, aby v odůvodněných případech mohl zmírnit přílišnou tvrdost právní úpravy dopadající na konkrétní (jednotlivé) situace žadatelů.“
41. V rozsudku ze dne 30. 7. 2020, č. j. 2 Azs 148/2019 – 40 Nejvyšší správní soud shrnul judikaturu k výkladu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců následovně: „Podat žádost o taxativně zákonem vymezené pobyty jinou formou než osobním podáním je výjimečná možnost a bude se jednat především o případy, kdy by bylo trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 Azs 77/2015 - 36, ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 - 67, či ze dne 8. 9. 2016, č. j. 10 Azs 163/2016 - 37). Žadatel musí rovněž uvést konkrétní důvody, proč právě jeho případ má být oním „odůvodněným případem“, v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 - 67). V rozsudku ze dne 31. 5. 2011, č. j. 9 Aps 6/2010 - 106, Nejvyšší správní soud uvedl, že „prostřednictvím daného institutu lze tedy zohlednit situace, které budou cizinci důvodně bránit v osobním podání žádosti přímo na zastupitelském úřadě. O jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu cizinců žádným způsobem ani neupravuje ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti.“ Nejvyšší správní soud pak v rozsudku ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 213/2018 - 22, upřesnil, že „odůvodněný případ“ není redukován pouze na existenci omezení způsobených zdravotním stavem, ale rovněž situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena; lze uvažovat i o situaci, kdy samotný zastupitelský úřad může mít např. natolik závažné provozní problémy, že nebude možné jej osobně navštívit.“
42. Konečně soud z bohaté judikatury Nejvyššího správního soudu poukazuje na rozsudek ze dne 27. 7. 2016, č. j. 10 Azs 219/2015 – 67, v němž se zejména uvádí: „Jedním z cílů zavedení požadavku na osobní podání žádosti o povolení k trvalému pobytu tedy bylo právě eliminovat podání zasílaná prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, a naopak

umožnit zastupitelskému úřadu, který zná místní podmínky, aby posoudil předložené doklady, které budou obvykle psány v jazyce země cizincova původu a budou se vztahovat k jejímu právu. Nejde tedy o jakési svévolné zkomplikování cesty k pobytovému povolením, jako tomu bylo například v případě požadavku registrace k podání žádosti prostřednictvím jednoho z tzv. call-center, které zdejší soud ostře kritizoval v rozsudku ze dne 31. 5. 2011, čj. 9 Aps 6/2010 – 106, č. 2387/2011 Sb. NSS.“

43. Žalobce ve své žalobě namítal v zásadě čtyři důvody, které uplatnil též ve své žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o pobytové oprávnění (byť některé jen velmi stručně), a to že (i) osobní podání žádosti by pro žalobce, který na území České republiky pobývá od roku 2004, představovalo odloučení od rodiny na signifikantní dobu, když žalobce žije ve společné domácnosti s manželkou a dvěma syny (ročník narození 1999 a 2002), a tedy by šlo o zásadní zásah do práva na rodinný život žalobce i jeho rodinných příslušníků (ii) nutnost vycestovat a pobývat v zemi původu po dobu vyřízení žádosti představuje pro žalobce zásadní ohrožení jeho zdraví, neboť jeho zdravotní stav je vážný a závislý na péči svých nejbližších, (iii) žalobce se reálně obává nelidského zacházení a trestu smrti v zemi jeho původu, když na něj byl v roce 2005 vydán zatýkácí rozkaz v drogové kauze, ve které již byly uloženy a vykovány tresty smrti (žalobce svou vinu odmítá, nicméně nevěří v úspěšnost své případné obhajoby z důvodu nedodržování základního práva na spravedlivý proces v justičním systému země původu), a (iv) v době podání předmětné žádosti, jakož i žaloby nebylo reálně možné se do Vietnamu dostat z důvodu protikoronavirových opatření. Naproti tomu žalovaný, ve shodě s prvostupňovým orgánem, dospěl k závěru, že žádný z žalobcem uplatněných důvodů nepředstavuje důvod, pro který by mělo být upuštěno od povinnosti osobního podání žádosti.
44. Soud se s posouzením věci provedeným správními orgány neztotožnil. Soud má za to, že se správní orgány v případě žalobce přespřílišně soustředily na vyvracení jednotlivých žalobcem uplatněných důvodů, aniž by je posoudily ve vzájemné souvislosti a v návaznosti na to náležitě vyhodnotily, zda trvání na osobním podání žádosti není vůči žalobci příliš tvrdé, resp. za daných okolností případu nerozumné. Podle názoru soudu správní orgány v projednávané věci nedostály shora popsáním požadavkům kladeným judikaturou Nejvyššího správního soudu na posuzování odůvodněných případů, ve kterých má být zmírněna přílišná tvrdost právní úpravy spočívající v povinnosti osobního podání žádosti o pobytové oprávnění, a tudíž v případě žalobce nedostály účelu, pro kterým jim byla diskreční pravomoc dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců svěřena. Soud zastává názor, že zastupitelský úřad má svou diskreční pravomoc (tj. dle výše citované judikatury správní uvážení kombinované s naplněním neurčitěho právního pojmu „odůvodněný případ“) vykonávat tak, aby zmírnil přílišnou tvrdost právní úpravy v těch případech, kdy lze vzhledem ke všem okolnostem každého jednotlivého případu označit lpění na osobním podání žádosti o pobytové oprávnění za tvrdé a nerozumné. A mezi tyto výjimečné případy podle názoru soudu spadá i případ žalobce.
45. Na jedné straně by bylo možné souhlasit se správními orgány v tom, že v případě žalobce, který na území České republiky dlouhodobě pobývá bez pobytového oprávnění, by odloučení od rodiny a potřebné náklady na cestu do Vietnamu spojené s vycestováním žalobce za účelem osobního podání jeho žádosti o pobytové oprávnění samy o sobě nepostačovaly pro závěr, že se jedná o odůvodněný případ ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, neboť by se sice nepochybně jednalo o zásah do

rodinného a soukromého života žalobce, nikoli však o zásah nepřiměřený (zejména vzhledem k nelegálnímu pobytu žalobce na území České republiky). Na druhé straně ovšem bylo nutné v konečném závěru náležitě zohlednit, že v projednávané věci k tomuto důvodu (zásahu do soukromého a rodinného života) souběžně přistupovaly i další tři důvody, které žalobce ve své žádosti uvedl a které také doložil (byť v případě zdravotních zpráv až v odvolacím řízení, což ovšem nezbavovalo správní orgány povinnosti k nim přihlédnout – v podrobnostech viz níže), zejména pak nepříznivý zdravotní stav žalobce a obava, že žalobce bude v zemi původu čelit trestnímu stíhání v drogové kauze, ve které byly uloženy a dokonce i vykonány tresty smrti. Právě kumulace těchto důvodů na straně žalobce, ve spojení s objektivní okolností v podobě dlouhodobě přetrvávající celosvětové pandemie způsobené nemocí COVID-19 a souvisejícími omezeními, zejména v mezinárodní dopravě, v očích soudu již z případu žalobce činí odůvodněný případ, v němž by trvání na osobním podání žádosti o pobytové oprávnění bylo vůči žalobci příliš tvrdé a navíc v celkovém kontextu projednávané věci i nerozumné (žalobce žije na území České republiky nepřetržitě od roku 2004, a to ve společné domácnosti se členy rodiny, což je základem pro jeho žádost o dlouhodobý pobyt, tudíž Ministerstvo vnitra, jako příslušný správní orgán, má pro své prověření a meritorní posouzení žalobcovy žádosti o pobytové oprávnění vše k dispozici v České republice).

46. Soud se neztotožnil s argumenty správních orgánů, pro které tyto neshledaly jako relevantní důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti žalobcem namítanou a doloženou skutečnost, že na něj byl ve Vietnamu v minulosti vydán zatykač v rámci vyšetřování drogové kauzy, což u žalobce vyvolalo obavu z nelidského zacházení a možného uložení trestu smrti v zemi jeho původu. Nejprve je třeba poukázat na to, že správní orgány hodnověrně nezpochybnilly žalobcem uváděné skutečnosti a doložené listiny, z nichž plyne žalobcova obava, že bude v zemi původu vystaven trestnímu stíhání v trestní věci, kde již byly uloženy a vykonány tresty smrti (soud v tomto směru odkazuje na str. 6 napadeného rozhodnutí, kde žalovaný označil domněnky a dohady prvostupňového orgánu stran žalobcem doložených důkazů týkajících se uvedené drogové trestní kauzy a uložení trestů smrti za nerozhodné pro prvostupňové rozhodnutí). Stěžejním argumentem pro správní orgány bylo to, že institut upuštění od povinnosti osobního podání žádosti nemá sloužit jako nástroj, který by umožnil cizinci vyhýbání se trestnímu stíhání v zemi původu. Takovýto argument je ovšem nepřipadný, neboť upuštění od povinnosti osobního podání žádosti nemá s případným trestním stíháním žalobce v zemi původu žádnou přímou souvislost. Případné upuštění od osobního podání žádosti žalobci nikterak neumožňuje, aby se vyhýbal trestnímu stíhání, pouze žalobce nenutí, aby vycestoval do země původu. Otázka vydání žalobce k trestnímu stíhání má být předmětem případného extradičního řízení, pokud by jej příslušné státní orgány Vietnamu v případě žalobce iniciovaly, přičemž případné upuštění od osobního podání žádosti o dané pobytové oprávnění by v tomto ohledu nehrálo žádnou významnou roli.
47. Soud se neztotožnil ani s argumentem žalovaného, že žalobce má svou obavu z nelidského zacházení a trestu smrti v zemi jeho původu řešit výhradně v rámci žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Možnost požádat o udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu nevyklučuje, aby cizinec pobývajícím na území České republiky, který žádá o pobytové oprávnění (v případě žalobce o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení

rodiny), požádal o upuštění od osobního podání žádosti, má-li za to, že jeho případ je odůvodněným případech ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Zákon nikde nestanovuje, že by obava cizince před nelidským zacházením v zemi původu mohla sloužit pouze jako důvod pro žádost o mezinárodní ochranu podle zákona o azylu, resp. že by cizinec nemohl tento důvod uplatnit v případě své žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Navíc smysl a účel upuštění od osobního podání žádosti (eliminace případů, kdy by bylo vůči žadateli příliš tvrdé a nerozumné trvat na osobním podání jeho žádosti o pobytové oprávnění) jsou zásadně odlišné od smyslu a účelu poskytnutí mezinárodní ochrany (ochrana před vážnou újmou na lidských právech žadatele v podobě udělení pobytového statusu). Konečně je třeba přihlédnout i k tomu, že v případě posuzování důvodů pro upuštění od osobního podání žádosti podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců jde toliko o připuštění jiného, než zákonem preferovaného způsobu podání samotné žádosti o pobytové oprávnění, nikoli o meritorní posouzení, zda žadateli bude udělen pobytový status.

48. Soud na doplnění uvádí, že je mu z úřední činnosti známo (srov. rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 6. 2018, č. j. 60 Az 9/2018 – 39), že žalobce opakovaně neúspěšně žádal o udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Ovšem ani tato skutečnost podle názoru soudu nezpůsobuje, že by žalobce v řízení o žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny podle § 42a zákona o pobytu cizinců nemohl svou žádost o upuštění od osobního podání dané žádosti odůvodnit mimo jiné i obavou z nelidského zacházení v zemi jeho původu, resp. že by správní orgány při posuzování takovéto žádosti neměly tento důvod zohledňovat. Důvodem je již výše zmíněná rozdílnost smyslu a účelu jednotlivých institutů, s čímž souvisejí i rozdílné zákonné požadavky na to, aby žádosti mohlo být vyhověno. Zatímco v případě poskytnutí mezinárodní ochrany správní orgány a poté správní soudy meritorně přezkoumávají, zda lze žádosti vyhovět a žadateli umožnit na území České republiky setrvat (tudíž je dán vyšší požadavek na prokázání vážnosti újmy a reálnosti její hrozby), tak v případě žádosti o upuštění od osobního podání žádosti se jedná toliko o připuštění k meritornímu projednání žádosti o pobytové oprávnění, kde zákon stanovuje toliko požadavek na to, aby byl naplněn neurčitý právní pojem „odůvodněný případ“ (tudíž zde nelze klást tak vysoké požadavky na prokázání vážnosti újmy a reálnosti její hrozby). Soud se proto neztotožnil s názorem žalovaného, že není-li mezinárodní ochrana jejímu žadateli udělena, tak by upuštěním od povinnosti osobního podání žádosti byl fakticky nahrazen závěr jiného správního orgánu se stejným účinkem, což by byl nepřipustný výklad zákona umožňující jeho obcházení.
49. Soud dále nesdílí závěry žalovaného ohledně hodnocení žalobcova zdravotního stavu. Žalovaný poté, co s odkazem na zásadu vstřícnosti ve smyslu § 4 odst. 1 správního řádu zohlednil žalobcem v odvolacím řízení doložené zdravotní zprávy (žalovaný totiž měl za to, že podle § 82 odst. 4 správního řádu nebyl povinen k nově doloženým zdravotním zprávám přihlédnout – k tomu viz níže), dospěl k závěru, že z doložené zdravotní dokumentace není zřejmé, že by žalobcův zdravotní stav představoval takovou překážku, která by mu bránila ve vycestování do země původu za účelem osobního podání žádosti, resp. že by osobní podání žádosti ohrožovalo jeho zdraví či život. Podle názoru soudu již samotná skutečnost (kterou konstatuje i žalovaný v napadeném rozhodnutí), že žalobce prokazatelně trpí následky cévní mozkové příhody z roku 2007 (dle doložených lékařských zpráv, včetně zprávy z 16. 7. 2021, kterou soud provedl na návrh žalobce k důkazu, jde o následky v podobě oslabení zraku, zhoršení paměti a oslabení poloviny

těla vlevo) a dále má problémy s vysokým krevním tlakem, svědčí o tom, že zdravotní stav žalobce není příznivý. Navíc nelze vyloučit (ba naopak, je to spíše pravděpodobné), že by došlo ke zhoršení žalobceva zdravotního stavu, pokud by žalobce byl nucen vycestovat a po blíže neurčenou dobu (po dobu vyřízení jeho žádosti o pobytového oprávnění) pobývat ve Vietnamu, kde od roku 2004 žalobce nebyl a kde se obává nelidského zacházení, resp. uložení trestu smrti.

50. Soud pro úplnost uvádí, že nesouhlasí se žalovaným, že by tento nebyl povinen přihlédnout k lékařským zprávám, které žalobce doložil až v odvolacím řízení. Z hlediska případné (ne)aplikace žalovaným odkazovaného § 82 odst. 4 správního řádu bylo rozhodující to, že žalobce již ve své žádosti tvrdil svůj nepříznivý zdravotní stav, jako jeden z důvodů pro upuštění od osobního podání žádosti. Za tohoto stavu, měl-li by správní orgán uvedené tvrzení za neprokázané, pak bylo jeho povinností žalobce vyzvat, aby doložil svá tvrzení, a to v souladu se zásadou materiální pravdy ve smyslu § 3 správního řádu. Soud na tomto místě odkazuje na názor Nejvyššího správního soudu vyslovený v rozsudku ze dne 25. 3. 2021, č. j. 9 Azs 247/2020 – 87, podle kterého: „*Ani povinnost součinnosti žadatele podle § 52 správního řádu, ani povinnost doložit v žádosti svá tvrzení (§ 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců) totiž nezavazuje správní orgány povinnosti objasnit skutkový stav případu tak, aby to odpovídalo zásadě materiální pravdy (§ 3 správního řádu).*“ Vzhledem k tomu, že žalovaný nakonec k doloženým zdravotním zprávám přihlédl (byť je nesprávně vyhodnotil), pochybení prvostupňového orgánu napravil.
51. Konečně správní orgány v případě žalobcovy žádosti měly náležitě zohlednit i poslední z žalobcem namítaných důvodů, a to zásadní omezení jak v České republice a ve Vietnamu, tak i v mezinárodní dopravě způsobená pandemií nemoci COVID-19, která přetrvávala jak v době podání žalobcovy žádosti, tak i v době podání předmětné žaloby (ostatně přetrvávají i v současnosti). Ačkoli i v případě tohoto důvodu platí, že sám o osobě by nemusel být dostačující pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti, tak v komplexu s ostatními důvody namítanými a doloženými žalobcem (zejména pak nepříznivým zdravotním stavem žalobce) nabývá na významu a relevanci. S žalovaným nelze souhlasit, že by žalobce tento důvod ve své žádosti nezmínil, jak je namítáno ve vyjádření k žalobě, neboť žalobce ve své žádosti na pandemickou situaci odkázal (byť stručně), ostatně i žalovaný se k tomuto důvodu vyjadřuje v napadeném rozhodnutí. Nicméně omezení způsobená celosvětovou pandemií nemoci COVID-19 jsou všeobecně známou a objektivní skutečností, ke které by měly správní orgány beztak přihlížet. Žalovaným namítané repatriační lety nejsou v projednávaném případě žalobce relevantní, neboť jde o nestandardní a nouzové řešení, které nic nemění na zásadním omezení v možnostech vycestování žalobce do země původu, resp. na rizicích, které pro žalobce představuje vycestování a pobyt ve Vietnamu pouze za účelem osobního podání žádosti o pobytové oprávnění.
52. K žalovaným odkazovanému rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2020, č. j. 8 Azs 351/2018 – 50 soud předně uvádí, že s obecnými závěry shrnujícími judikaturu Nejvyššího správního soudu k výkladu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců, které byly v daném rozsudku vysloveny, nemá důvodu nesouhlasit, a proto také z nich ve svém posouzení vycházel (viz výše). Ovšem výsledek daného řízení (tj. procesní neúspěch žalobce s jeho správní žalobou, posléze i kasační stížností) nebyl pro soud v jeho posouzení v nyní projednávané věci určující, neboť žalobce (stěžovatel) v citovaném případě uváděl jako důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti pouze

odloučení od rodiny a nefungující rezervační systém, přičemž správní orgány a posléze správní soudy posuzovaly pouze zásah do rodinného života, když první z namítaných důvodů měly za neprokázaný. Zatímco v nyní posuzovaném případě žalobce uvedl a doložil i další důvody, a to zejména nepříznivý zdravotní stav a obavu z nelidského zacházení v zemi jeho původu, v čemž soud spatřuje zásadní skutkovou odlišnost.

53. Pokud žalovaný ve své argumentaci opakovaně odkazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2018, č. j. 1 Azs 296/2018 – 35, tak soud žalovaným citované závěry nepovažuje za příléhavé, a to zejména s ohledem na specifika soudem projednávané věci, neboť, jak již bylo uvedeno výše, zde posuzované důvody (a to z hlediska naplnění požadavku na „odůvodněný případ“ dle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců) se neomezovaly pouze na zásah do rodinného a soukromého života žalobce. Naproti tomu předmětem posouzení případu řešeného Nejvyšším správním soudem v žalovaným odkazovaném rozhodnutí byla pouze otázka přiměřenosti rozhodnutí o správním vyhoštění ve smyslu § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Kasační soud posuzoval, zda za okolností daného konkrétního případu lze hodnotit rozhodnutí o správním vyhoštění jako přiměřený zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele, přičemž dovodil, že *„k určitému zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele v důsledku rozhodnutí o povinnosti opustit území nepochybně dojde, nicméně tento zásah je nutné v kontextu výše uvedeného považovat za přiměřený.“* Soud má za to, že nelze izolovaně aplikovat žalobcem odkazované závěry Nejvyššího správního soudu týkající se případu správního vyhoštění na nyní posuzovaný případ, v němž je naopak příléhavější aplikovat soudem výše citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu řešící přímo výklad § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
54. V návaznosti na výše uvedené soud uzavírá, že ve věci žalobce se jedná o případ, kdy by trvání na osobním podání žádosti bylo příliš tvrdé a nerozumné, neboť žalobce doložil, že případné vycestování žalobce do Vietnamu a jeho setrvání tam po dobu vyřízení jeho žádosti by žalobci způsobilo nejen odloučení od rodiny, se kterou žije ve společné domácnosti na území České republiky již od roku 2004, a to na předem neurčitelnou dobu (s přihlédnutím k délce vyřizování žádostí o dlouhodobý pobyt a různá omezení způsobená přetrvávající pandemií nemoci COVID-19), ale při takovémto scénáři by žalobci reálně hrozilo zhoršení jeho nepříznivého zdravotního stavu, přičemž nelze ani zcela vyloučit, že by v zemi jeho původu, kde byl v minulosti podezříván (dle žalobce nedůvodně) ze zapojení do drogové trestné činnosti, mohl čelit porušování jeho základních lidských práv či dokonce trestu smrti, který již byl v dané trestní kauze nejméně u dvou osob i vykonán.

VI.

Rozhodnutí soudu

55. S ohledem na shora uvedené soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného dle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost. Soud podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž je žalovaný vázán právními názory vyslovenými v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VII.

Náklady řízení

56. Výrok o nákladech řízení o žalobě se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něž má právo na náhradu nákladů ten účastník, který byl v řízení plně úspěšný. V tomto řízení

byl procesně úspěšný žalobce a náleží mu proto náhrada nákladů řízení v celkové výši 15 342 Kč. Náklady žalobce tvoří jednak zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, dále pak odměna za 3 úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to (i) převzetí právního zastoupení, (ii) sepsání žaloby a (iii) účast na soudním jednání. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu činí výše odměny za jeden úkon právní služby 3 100 Kč ($3 \times 3\,100 = 9\,300$ Kč). Náhrada hotových výdajů pak dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu tvoří 300 Kč za každý úkon ($3 \times 300 = 900$ Kč). Soud dále přiznal z odměny advokáta žalobce DPH ve výši 2 142 Kč (21 % z částky 10 200 Kč), neboť právní zástupce žalobce doložil soudu potvrzení o své registraci k DPH. Ke splnění povinnosti nahradit náklady řízení bylo žalovanému určeno platební místo podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. Lhůta k plnění nákladů řízení byla stanovena podle § 160 odst. 1 *in fine* o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. s přihlédnutím k možnostem žalovaného tuto platbu realizovat.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 5. října 2021

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu